

MINISTERUL MEDIULUI,
APELOR ȘI PĂDURILOR

DIRECȚIA GENERALĂ EVALUARE IMPACT, CONTROLUL POLUĂRII ȘI SCHIMBĂRI CLIMATICE

AVIZ DE MEDIU

Nr. 115 din 21.11.2022

Ca urmare a notificării adresate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale cu sediul în municipiul București, Bd. Carol I nr. 2-4, sector 3, înregistrată cu nr. nr. R260733/08.11.2021, în urma analizării documentelor transmise și a verificării,

în urma parcurgerii integrale a etapelor procedurale conform prevederilor H.G. nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, cu modificările ulterioare,

luând în considerare prevederile Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 265/2006, cu modificările și completările ulterioare, a Ordonanței de Urgență nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare,

în baza prevederilor art. 4 lit. b) din H.G. nr. 43/2020 privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, cu modificările și completările ulterioare, se emite:

AVIZ

pentru *Planul Național Strategic 2023 - 2027*

promovat de *Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale*

în scopul adoptării *Planul Național Strategic 2023 - 2027*

Implementarea planului se va face la nivel național.

I. CONTEXTUL ELABORĂRII PLANULUI - ASPECTE DE MEDIU

Biodiversitate și ecosisteme naturale

În România, stadiul de conservare a speciilor protejate în temeiul Directivei Habitate și Păsări este următorul: 43,99% din specii sunt considerate a avea o stare favorabilă de conservare, 36,04% dintre specii sunt considerate a avea o stare nefavorabilă - inadecvat de conservare, 10,39% din specii în stare nefavorabilă-, iar pentru 9,58% dintre specii stadiul este apreciat ca fiind necunoscut. În plus, starea de conservare a habitatelor protejate în temeiul Directivei privind

MINISTERUL MEDIULUI, APELOR ȘI PĂDURILOR

habitatele este următoarea: 68,21% din habitate sunt considerate cu o stare favorabilă, 26,59 % din habitate sunt considerate a avea o stare nefavorabilă inadecvat și 3,47 % din habitate sunt considerate a avea o stare nefavorabilă-rea de conservare.

Biodiversitatea este strict legată de practicile agricole. În România, la fel ca în majoritatea țărilor europene, agricultura și silvicultura au influențat și modelat ecosistemele în ultimele secole. Odată cu mecanizarea și intensificarea agriculturii și a creșterii animalelor care a avut loc mai recent, acest echilibru între agricultură și biodiversitate a fost perturbat, iar ecosisteme întregi (de exemplu, zonele umede) și specii (de exemplu, polenizatorii) au fost expuse riscului de declin și colaps. Cu toate acestea, unele practici agricole, precum și silvicultura durabilă, sunt esențiale pentru menținerea așa-numitelor agro-ecosisteme, importante pentru o serie de specii sălbatice.

Indicele păsărilor specifice terenurilor agricole pentru România a scăzut între 2010 și 2015, de la 100 la 97. Din 20 de specii monitorizate, opt au înregistrat o scădere, nouă au avut o tendință incertă, două nu au putut fi evaluate, iar una a înregistrat o creștere.

Declinul general al speciilor de păsări de pe terenurile agricole din ultimii ani a fost determinat în principal de absența locurilor de cuibărit în unele zone și de intensificarea agriculturii, prin utilizarea pesticidelor. Cu toate acestea, practicile agricole tradiționale pot contribui la modificarea acestei tendințe.

Apa

O treime din consumul de apă din Europa se îndreaptă către sectorul agricol. Agricultura afectează atât cantitatea, cât și calitatea apei disponibile pentru alte utilizări. Poluarea cu pesticide și îngrășăminte utilizate în agricultură rămâne o cauză majoră a calității slabe a apei. Practicarea activităților agricole specifice, precum agricultura ecologică, poate contribui la promovarea unei utilizări durabile a apei și la reducerea substanțelor chimice, cu consecințe pozitive asupra calității apei.

Cele mai semnificative presiuni asupra apelor de suprafață sunt presiunile difuze generate de evacuările care nu sunt racordate la rețeaua de canalizare (25% din corpurile de apă de suprafață), poluarea difuză din agricultură (12%) și apele urbane reziduale (5%). Toate corpurile de apă subterană se află într-o stare bună din punct de vedere cantitativ (267. 804 km²), iar între primul și al doilea plan de gestionare a bazinelor hidrografice s-a înregistrat o ușoară creștere a proporției corpurilor de apă în stare chimică bună (de la 93, la 98%). Pentru corpurile de apă subterană, cea mai semnificativă presiune este generată de poluarea difuză din agricultură și evacuările care nu sunt conectate la rețelele de canalizare, ambele afectând 10% din corpurile de apă subterană. Cel mai semnificativ impact asupra apelor de suprafață este generat de poluarea cu nutrienți (care afectează 27% din corpurile de apă de suprafață), urmată de poluarea organică (17%), iar cel mai semnificativ impact asupra apelor subterane este generat de poluarea chimică (care afectează 10% din corpurile de apă subterană).

Începând cu anul 2013 România aplică prevederile și măsurile Programului de acțiune pentru respectarea cerințelor Directivei privind nitrării în întreaga țară. Creșterea animalelor (bovine, ovine, porcine, păsări de curte) în ferme individuale, care nu fac obiectul obținerii autorizației de mediu, reprezintă un factor de risc pentru poluarea difuză și punctuală a surselor, precum și pentru creșterea nivelului emisiilor de GES.

În ceea ce privește utilizarea apei, în România sectorul agricol necesită 22,03% din consumul total de apă, sub media europeană. Volumul de apă utilizat în sistemele de irigații în anul 2019 este de 476.270.001 m³. Media anuală calculată pe baza valorilor din anul 2014, până în anul 2019, este de 331.358.267,00 m³, cu unele diferențe de la an la an. Comparativ cu 2018, creșterea din 2019 este echivalentă cu 33,5%.

Suprafața zonei agricole efectiv irigate (inclusiv suprafața agricolă amenajată și terenul arabil) în anul 2019 este echivalentă cu 571.269,00 ha, înregistrând o creștere de +42,3% în perioada 2017-

MINISTERUL MEDIULUI, APELOR ȘI PĂDURILOR

2019, față de perioadă 2015-2017. Trebuie menționat că indicatorul este foarte variabil în timp, din cauza schimbării condițiilor meteorologice și a variației opțiunilor agricole (culturi).

Sustenabilitatea consumului de apă este legată de disponibilitatea apei la nivel de țară. Disponibilitatea apei dulci la nivelul unei țări este determinată de condițiile climatice, geomorfologie, utilizarea terenurilor și fluxurile transfrontaliere de apă - cu alte cuvinte, fluxurile externe. Resursele regenerabile de apă dulce estimate pe termen lung (20 de ani), conform ANAR, sunt de 38.346.760,0 m³ pentru România. Chiar dacă scenariile sunt încă incerte, modelele climatice indică o creștere a temperaturii care, la rândul său, ar putea implica o creștere a evapotranspirației, în timp ce precipitațiile ar trebui să rămână aproape stabile. Acest lucru sugerează o posibilă reducere a disponibilității apei în următoarele decenii în România, în concordanță cu ceea ce s-a prevăzut la nivel global. Cu toate acestea, variațiile anuale rămân ridicate.

Aer

Principalul poluant atmosferic direct provenit din activitățile agricole este amoniacul (NH₃), produs de îngrășămintele chimice și de deșeurile animaliere. Amoniacul se combină cu poluanții rezultați din ardere - în principal oxizi de azot (NO_x) și sulfați (SO₄) - pentru a crea particule fine. Emisiile de particule fine (PM_{2.5} și PM₁₀) sunt legate în principal de arderea reziduurilor agricole, de cultivarea solului, de zdrobirea materialului de așternut cauzat de mișcarea animalelor și de mașinile agricole (motoare Diesel).

În perioada 2010-2019, baza de date Eurostat raportează valori în scădere ale concentrației de PM_{2.5} și PM₁₀ în aer până în 2017, cu o ușoară creștere în 2019. Într-adevăr, valorile din 2019 indică o creștere de 0,8% pentru PM_{2.5}, cu o valoare înregistrată de 112.030 tone, și de 6,6% pentru PM₁₀, cu o valoare înregistrată de 153.070 tone. Cu toate acestea, este important de remarcat faptul că, în comparație cu valorile raportate în 2010, concentrația de PM_{2.5} este cu 13,6% mai mică, iar cea de PM₁₀ cu 8,4% mai scăzută.

O tendință descrescătoare, comparând anii 2010 și 2019, este raportată și pentru alți poluanți atmosferici din România, cum ar fi oxizii de azot (NO_x), dioxidul de sulf (SO₂), compușii organici volatili nemetanici (NMVOC) și amoniacul (NH₃).

Sol

Calitatea solului în România se situează sub media UE, în principal din cauza intensificării agriculturii, a diversificării reduse a culturilor și a interesului scăzut al agricultorilor pentru măsurile de îmbunătățire a solului. Cu toate acestea, cele mai multe dintre tehnicile agricole obișnuite utilizate în producția industrială de culturi, cum ar fi aplicarea de îngrășăminte sintetice, monocultura și pesticidele, pot degrada solul în timp.

Peste 500 km² de terenuri agricole sau naturale dispar în fiecare an la nivelul UE, pe măsură ce sunt transformate în zone artificiale. În România, indicatorul de ocupare a terenurilor, care se referă la modificarea suprafeței terenurilor agricole, forestiere și a altor terenuri seminaturale ocupate, pentru dezvoltarea urbană și a altor terenuri artificiale, este echivalent cu 118,5 m²/km² în perioada 2012-2018. Valoarea suprafețelor artificiale, în 2018, în România este echivalentă cu 5,57%, cu cea mai mare valoare (79,39%) în București și cea mai mică valoare (2,06%) în județul Caraș-Severin.

Practicile agricole, datorită aderenței solului pe rădăcinile recoltate, pot cauza îndepărtarea unor cantități considerabile de sol. Joint Research Center a analizat pierderile de sol cauzate de recoltarea culturilor (SLCH) la nivel european, pentru perioada 2000-2016. SLCH se definește ca fiind pierderea (sau exportul) de sol vegetal de pe terenurile arabile în timpul recoltării culturilor, cum ar fi cartoful, sfecla de zahăr, morcovul sau rădăcinile de cicoare. Pentru România, pierderea medie de sol cauzată de recoltarea sfeclei de zahăr și a cartofului, calculată pentru suprafața totală de teren arabil din România, este echivalentă cu 0,10 (tonă ha⁻¹/an⁻¹), mai mică decât media europeană (0,13).

MINISTERUL MEDIULUI, APELOR ȘI PĂDURILOR

Materia organică a solului (MOS) este formată din detritusuri vegetale și animale în diferite stadii de descompunere, celule și țesuturi ale microbilor din sol și substanțe sintetizate de microbii din sol. MOS oferă numeroase beneficii pentru proprietățile fizice și chimice ale solului și pentru capacitatea acestuia de a furniza servicii ecosistemice de reglare. MOS este deosebit de importantă pentru funcțiile și calitatea solului. Carbonul organic din sol este o componentă măsurabilă a materiei organice din sol. Carbonații din sol, cel mai frecvent reprezentați de carbonatul de calciu, au funcții multiple la nivelul solurilor. În primul rând, contribuie la încetinirea acidificării solului, acționând ca un tampon pentru nivelurile crescute de aluminiu și de ioni de hidrogen, împiedicând astfel și absorbția de metale grele de către plante. O altă funcție importantă este stabilizarea și îmbunătățirea atât a conținutului de carbon organic din sol, cât și a structurii solului.

La nivelul UE, conținutul mediu de CaCO_3 , exprimat în grame/kilogram (g/kg), este de 52,78, în timp ce conținutul mediu de CaCO_3 la nivelul României este echivalent cu 17,02 g/kg, ceea ce arată că solurile românești sunt mai puțin bogate în CaCO_3 , comparativ cu media europeană, astfel că structura solului este mai slabă, iar solul este mai puțin stabil.

Distribuția azotului din stratul superior al solului este strâns corelată cu carbonul organic din sol. Pădurile și pășunile tind să aibă un conținut mai ridicat de azot. La nivelul UE, conținutul mediu de azot din stratul superior al solului, exprimat în grame/kilogram (g/kg), este de 12,10, în timp ce conținutul mediu la nivelul României este echivalent cu 2,17, ceea ce arată că solurile românești sunt mai puțin bogate în azot, astfel încât carbonul organic din sol este mai scăzut.

Peisaje și patrimoniu cultural

Pe întreg teritoriul UE, gestionarea terenurilor agricole a creat o diversitate peisagistică bogată, incluzând un mozaic de caracteristici culturale, naturale și geologice. În România, activitatea agricolă este un factor-cheie în modelarea caracteristicilor vizuale ale zonelor rurale și în crearea de habitate valoroase pentru viața sălbatică. Practicile agricole și gestionarea terenurilor asociate cu peisajele cu înaltă valoare naturală sunt însă în pericol din cauza creșterii ratei de abandon a activităților agricole, a transformării în teren arabil și a acțiunilor cu efecte negative, precum aplicarea excesivă de îngrășăminte, pășunatul excesiv etc. Prin urmare, evitarea abandonării activităților agricole contribuie, de asemenea, la conservarea factorilor de mediu (biodiversitate, sol, apă, aer), inclusiv la menținerea peisajelor tradiționale.

În România există suprafețe de pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV) care în 2014 acopereau o suprafață de aproximativ 2 milioane ha. În această categorie au fost incluse atât pajiștile permanente, cât și livezile tradiționale extensive, peisajele mozaicate care includ pajiști, arbori, arbuști, mici parcele agricole cultivate extensiv și pășuni din vecinătatea pădurilor. În România, 32% din suprafața agricolă utilizată (SAU) este reprezentată de pășuni permanente. Conform raportului privind starea de conservare și tendințele speciilor și habitatelor în conformitate cu Directiva Habitate a UE (2013-2018), 94,6% din tipurile de habitate de pajiști din România au o stare de conservare favorabilă, în timp ce restul de 5,4% au o stare de conservare în declin. În România, doar 3,4% din suprafața agricolă utilizată este acoperită de terenuri în paragină și de elemente de peisaj liniare (precum șanțuri, garduri vii, arbori în aliniament și margini de câmp, care oferă habitate și servicii ecosistemice importante), sub media UE (4,6%). Regiunile sudice, unde sunt situate marile ferme de culturi și unde se practică o agricultură intensivă, sunt foarte sărace în elemente liniare, fiind printre cele mai sărace din UE din acest punct de vedere. În 2020, suprafața forestieră acoperea 30% din teritoriul României, sub media UE (39,8%) și era concentrată în zona montană și de dealuri (doar 7% din păduri se află în zona de câmpie).

Sănătatea umană

Politicile agricole joacă un rol esențial în asigurarea securității alimentare. Cu toate acestea, industrializarea sectorului agricol a crescut povara chimică asupra ecosistemelor naturale, reprezentând un risc potențial pentru sănătatea umană. De exemplu, pesticidele sunt substanțe agrochimice utilizate pe terenurile agricole, în cadrul programelor de sănătate publică și în zonele

MINISTERUL MEDIULUI, APELOR ȘI PĂDURILOR

verzi urbane pentru a proteja plantele și oamenii de diverse boli. Cu toate acestea, datorită capacității lor cunoscute de a provoca un număr mare de efecte negative asupra sănătății și mediului, efectele secundare ale acestora pot reprezenta un factor important de risc pentru mediu și sănătatea umană.

Printre principalii factori care afectează sănătatea umană în producția de alimente se numără utilizarea antimicrobienele la animalele destinate producției de alimente. Vânzările totale de ingrediente active antimicrobiene în România, în 2020, sunt echivalente cu 4,18 tone, cu o creștere de +77,8% față de 2015. Mai în detaliu, vânzările de agenți antimicrobieni de uz veterinar comercializați în principal pentru animalele de producție alimentară (inclusiv cabaline) în 2017 au fost de 173,73 tone de ingredient activ, cu o scădere de -32,4% în 2020, față de anul 2015.

Reducerea poluării

În ceea ce privește aportul de substanțe chimice din agricultură, valoarea în 2020 este echivalentă cu 5 364,4 tone. Reducerea (raportată la utilizarea totală a pesticidelor) este echivalentă cu -20,2% în 2020 față de 2014. Aceste cifre sunt sub media europeană, sugerând că utilizarea pesticidelor în România nu reprezintă o amenințare principală pentru sănătatea umană. Datele privind pesticidele utilizate în România arată o tendință de scădere atunci când se ia în considerare o perioadă lungă de timp, în timp ce o scădere mai mare în ultimii ani (2018). Cea mai semnificativă reducere este legată de insecticide, trecând de la 1.239,3 tone în 2010 la 6.409,4 tone în 2020.

La nivel regional, 2 Macroregiuni (Nord-Est și Sud-Est) prezintă cele mai mari valori în utilizarea pesticidelor, la nivelul anului 2020 (2.202,56 tone). La nivel de județ, utilizarea pesticidelor este mai ridicată în județul Bihor (268,31 tone).

Deșeuri

Pe lângă generarea deșeurilor, agricultura este, de asemenea, importantă ca destinație finală, după procesele de recuperare, reciclare sau transformare, a unor tipuri specifice de deșeuri și reziduuri (sub formă de compost).

În ceea ce privește producția totală de deșeuri, valoarea totală în 2018 este echivalentă cu 203.017.193 de tone. Valorile prezintă o tendință descrescătoare, în special o scădere de -45% în 2018, comparativ cu anul 2004 și de -18,5% în 2016, comparativ cu anul 2012. O creștere de 14,3% are loc în anul 2018, față de anul 2016. România produce 8,7% din deșeurile generate la nivelul UE.

În ceea ce privește generarea deșeurilor și reziduurilor agricole, categoria care prezintă cele mai mari valori este cea a reziduurilor vegetale, urmată de cea a reziduurilor animaliere și cea a reziduurilor alimentare mixte. Gunoiul de grajd ocupă cea mai mică pondere din totalul deșeurilor și reziduurilor generate. În general, categoriile prezintă o tendință de scădere în 2016, cu o ușoară creștere în 2018 la fiecare categorie, cu excepția reziduurilor animaliere și vegetale, care rămâne stabilă.

România produce 1,7% din reziduurile vegetale generate la nivelul UE. Valoarea totală a reziduurilor de origine animală și a celor alimentare mixte în 2018 este echivalentă cu 200.724 de tone.

O problemă majoră în România este risipa alimentară. Principalele surse sunt: consumatorii (50%), producătorii/procesatorii (44%) și sectorul de retail (6%). Statisticile indică 5 milioane de tone de reziduuri alimentare în fiecare an, ceea ce reprezintă între o treime și jumătate din cantitatea totală de alimente destinate consumului uman produse într-un an, adică aproximativ 250 kg/locuitor (peste media UE de 179 kg/locuitor).

Recuperarea-reciclarea deșeurilor, în 2018 în România a fost echivalentă cu 6.326.465 tone, cu o scădere de -14,03% față de anul 2010. La nivelul Uniunii Europene, în anul 2018 au fost reciclate 37,9% din deșeuri.

MINISTERUL MEDIULUI, APELOR ȘI PĂDURILOR

Utilizarea eficientă a resurselor naturale

Prin utilizarea resurselor biologice, bioeconomia este din ce în ce mai mult legată de conceptul de economie circulară, de reducerea deșeurilor și de creșterea valorii produselor obținute din resurse biologice, în special prin utilizarea reziduurilor, a subproduselor și a deșeurilor ca materii prime pentru produse inovatoare.

În ceea ce privește numărul și capacitatea instalațiilor de valorificare pe regiuni NUTS 2, numărul mare de instalații de valorificare și reciclare este raportat pentru partea de nord-est și sud-est a României (inclusiv județele Bacău Botoșani, Brăila, Buzău, Constanța, Galați și Tulcea), în timp ce este mai mic pentru sud-vestul Olteniei (inclusiv județele Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt și Vâlcea).

Energie

În ceea ce privește eficiența energetică, în 2020 consumul energiei primare în UE a fost cu 5,8 % mai mic decât ținta pentru anul 2020 și cu 9,6 % mai mare decât ținta pentru anul 2030. În România, în anul 2020, consumul energiei primare a fost egal cu 30,92 milioane de tone echivalent petrol, cu o scădere de -7,8% în 2020, comparativ cu 2011.

Consumul de energie în agricultură și silvicultură

În ceea ce privește consumul direct de energie în agricultură, silvicultură și alimente, acesta tinde să prezinte o constanță în ultimul an (în jurul cifre de 1000 kToe). În 2018, totalul energiei folosite direct în agricultură, silvicultură și alimentație a fost de 1098 kToe, reprezentând 4.7% din totalul consumului de energie al României. România are o cotă de partajare foarte scăzută în totalul UE-27 a consumului de energie (2% în 2018). Consumul direct de energie pe ha în agricultură și silvicultură a fost 27.9 kg petrol, una dintre cele mai scăzute din UE.

Energie regenerabilă

Producerea energiei regenerabile din agricultură a înregistrat o creștere de aproximativ 93% în anul 2018 comparativ cu 2012, în România. Există un trend stabil în ceea ce vizează producerea energiei regenerabile (RE) din agricultură și silvicultură per ha în ultimii ani (sub media UE. Totalul producției de energie regenerabilă din agricultură și silvicultură a atins 363.240 kToe în 2018, reprezentând 61% din totalul producției de energie în România (o proporție mai mare decât media UE), silvicultura fiind sectorul care contribuie cu peste 50% din totalul producției de energie regenerabilă. Totuși, contribuția României la producția totală a energiei regenerabile în UE este relativ scăzută (3%).

În ceea ce privește producția de energie regenerabilă din silvicultură, aceasta a înregistrat o scădere de cca. 9%, respectiv de la 3795 kToe în 2012, la 3443 kToe în 2018, în timp ce la nivelul UE, a avut o creștere de circa 13%. Aproximativ 62% din totalul producției de ER în România provine din agricultură și silvicultură în 2018, în timp ce la nivel european reprezintă aproximativ 54%. Totuși, doar 2% din energia consumată în agricultură și silvicultură provine din surse regenerabile.

Schimbări climatice

În România, media temperaturilor a crescut cu +1 °C în ultimii 10 ani. Din 1991, fiecare decadă a fost mai caldă decât cea precedentă. Zonele cu cele mai ridicate temperaturi din România se regăsesc în zonele de câmpie din sudul și estul țării.

Precipitațiile în România variază în funcție de latitudine și altitudine, observându-se totuși o reducere a precipitațiilor sub formă de ploaie pe întreg teritoriul României. De asemenea, s-a remarcat o reducere a zăpezilor sezoniere și topirea rapidă și timpurie a zăpezilor în zonele montane, fapt ce este cauzat de temperaturile ridicate și reducerea precipitațiilor. Schimbările din tiparul precipitațiilor au cauzat ariditate în zonele agricole, au secăt râurile și au suprasolicitat resursele de apă.

Atenuarea schimbărilor climatice (emisiile și absorbția GHG din agricultură și silvicultură)

Practicile din agricultură și silvicultură au un rol fundamental în emiterea și în eliminarea emisiilor de GHG, în special prin absorbția de carbon. În ceea ce privește emisiile GHG, rolul agriculturii și zootehniei este relevant pentru emisiile de CH₄ și NO₂ rezultate din creșterea animalelor și din alte surse (îngrășământ sintetic aplicat solurilor și producției vegetale).

Totalul emisiilor de CH₄ din agricultură, în 2020, a fost 8.395,88 kt, iar împreună cu emisiile de metan, în total emisii GHG din agricultură reprezintă 45,08%. Variația în privința anului 2012 arată o ușoară scădere de -5,25%. Totalul emisiilor de N₂O din agricultură, în anul 2020, a fost de 9.782,85 kt; luând în considerare și emisiile de protoxid de azotat, în total emisii GHG din agricultură, acestea reprezintă 53,42%. Schimbarea față de anul 2012 este relevantă, semnificând o creștere cu +16,7% .

Un rol fundamental în eliminarea GHG îl dețin pădurile. În 2018, în România, pădurile și zonele semi-naturale însumau 82.764 km² (34,72% din totalul suprafeței de 238.406 km²), în timp ce zonele seminaturale însumau 13.279 km² (5,57%), suprafețele agricole 135.330 km² (56,76%), mlaștinile 2.986 km² (1,25%), cursurile apelor 4,047 km² (1,70%).

Datele privind tipologia suprafețelor de teren indică o creștere (+0,9%) a zonele agricole eterogene, dar cu o ușoară scădere a sub-claselor „*teren agricol cu zone de vegetație naturală*” (-0,04%). De asemenea, suprafețele pășunilor și pădurilor s-au diminuat, observându-se o reducere mai puternică a „*pădurilor de conifere*” (- 2,43%), comparativ cu „*pădurile mixte*” (-0,77%) și „*pădurile de foioase*”(-0,45%). Deși există o ușoară scădere a terenurilor forestiere, o contribuție netă la absorbția emisiilor este adusă de împăduriri și reîmpăduriri. Inventarul GHG pentru terenuri împădurite include emisiile și absorbțiile de CO₂ asociate cu terenul împădurit și estimări non-CO₂ din incendii de vegetații. Absorbțiile anuale de CO₂ din categoria terenuri forestiere sunt de -24.222 kt CO₂ în anul 2020, din care terenurile convertite în terenuri împădurite reprezintă 7%.

Adaptarea la schimbările climatice

Adaptarea la schimbările climate înseamnă anticiparea efectelor adverse ale schimbărilor climatice și luarea măsurilor necesare pentru prevenirea și minimalizarea efectelor pe care le poate produce.

Frecvența dezastrelor climatice (secete, inundații, furtuni) a crescut în ultimii ani, afectând productivitatea agricolă și veniturile fermierilor români. În special, secetele frecvente și îndelungate au afectat aproximativ 25% din terenul arabil în anul 2019. Majoritatea terenurilor agricole din sudul, estul și vestul țării se înscriu în categoriile care sunt expuse schimbărilor climatice și schimbărilor de management agricol.

II. PRINCIPALELE OBIECTIVE PROPUSE PRIN PLAN

Planul Național Strategic (PNS) asigură punerea în practică a Politicii Agricole Comune în România, prin măsuri de dezvoltare a unui sector agricol rezilient și durabil, cu accent pe asigurarea veniturilor echitabile fermierilor, respectarea angajamentelor de mediu, prin remunerarea fermierilor care contribuie la protejarea mediului peste cerințele nivelului de bază, pe dezvoltarea sectoarelor deficitare și o dezvoltare socioeconomică coerentă a mediului rural, în baza unei strategii a intervenției fundamentată pe identificarea nevoilor.

Obiectivele specifice ale Planului Național Strategic 2023-2027 sunt următoarele:

•Obiectivul specific 1, „*Sprrijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune*”, se concentrează pe consolidarea sectorului agricol prin sprijinirea tinerilor fermieri, îmbunătățirea managementului riscurilor și creșterea competitivității fermelor care, la rândul lor, urmăresc reducerea riscului de abandon a activităților agricole în aceste zone.

MINISTERUL MEDIULUI, APELOR ȘI PĂDURILOR

•Obiectivul specific 2, *„Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare”*, abordează necesitatea de a stimula producția agricolă pentru a face față cererii în creștere (cererea de alimente în UE a sporit din cauza creșterii populației și a venitului disponibil), precum și a potențialelor efecte negative ale schimbărilor climatice; România își propune să susțină acest obiectiv prin creșterea intervențiilor în domenii precum sectorul legume-fructe cu echipamente performante și prin utilizarea soluțiilor agricole de precizie.

•Obiectivul specific 3, *„Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric”*, vizează îmbunătățirea și consolidarea lanțurilor alimentare noi și existente, în special a lanțurilor alimentare scurte, prin integrarea unei relații mai directe între producător și consumator, precum și stimularea asocierii dintre fermieri, crescând astfel capacitatea fermelor de a face față volatilității pieței.

•Obiectivul specific 4 urmărește *„Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile”*. România intenționează să ajute la atingerea acestui obiectiv, oferind plăți compensatorii fermierilor care practică agricultura ecologică, evitarea pesticidelor și utilizează tehnici agricole ecologice în general, stimulând fermierii să mențină emisiile de gaze cu efect de seră la un nivel scăzut.

•Obiectivul specific 5 vizează *„Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice”*.

•Obiectivul specific 6 urmărește *„Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor”*; pentru a susține acest obiectiv al PAC și a reduce riscul privind pierderea biodiversității, se va folosi aceeași strategie de utilizare a plăților compensatorii.

•Prin intermediul obiectivului specific 7, *„Atragerea și susținerea tinerilor fermieri și a altor noi fermieri și facilitarea dezvoltării sustenabile a întreprinderilor în zonele rurale”*, România intenționează să susțină veniturile tinerilor fermieri și să stimuleze cooperarea între aceștia în cadrul asociațiilor, astfel încât acestea să conducă la o întinerire a generațiilor de fermieri din sectorul agricol.

•Obiectivul specific 8, *„Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a egalității de gen, incluzând participarea femeilor la agricultură, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei circulare și a silviculturii sustenabile”*, își propune modernizarea infrastructurii și îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale prin investiții care susțin antreprenoriatul și serviciile publice.

•Obiectivul specific 9 se referă la *„Îmbunătățirea răspunsului dat de agricultura UE exigențelor societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele de înaltă calitate, sigure, hrănitoare și produse prin metode sustenabile, la reducerea deșeurilor alimentare, precum și la îmbunătățirea bunăstării animalelor și la combaterea rezistențelor antimicrobiene”*, iar România intenționează să întreprindă măsuri de sprijin, cum ar fi plăți compensatorii pentru reducerea risipei de alimente și apă, agricultura ecologică și bunăstarea animalelor.

•Obiectivul specific transversal urmărește dezvoltarea zonelor rurale, respectiv *„Modernizarea sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri”*; digitalizarea joacă un rol important în cadrul acestui obiectiv, deoarece îmbunătățește performanța economică a fermei.

În vederea atingerii obiectivelor specifice stabilite pentru agricultură și dezvoltare rurală în următoarea perioadă de programare, Planul Național Strategic promovează 89 de tipuri de intervenții, incluzând 51 de intervenții în cadrul Fondului European de Garantare Agricolă (FEGA)-

MINISTERUL MEDIULUI, APELOR ȘI PĂDURILOR

sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității, sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității, sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri, sprijin cuplat pentru venit, eco-scheme și intervenții sectoriale, precum și 38 de forme de sprijin destinate dezvoltării rurale și susținute din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), incluzând măsurile de mediu și climă, intervenții în zonele afectate de constrângeri naturale, agricultura ecologică și investițiile în exploatațile și zonele rurale din România.

PLĂȚI DIRECTE

PD-01 - Sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității (BISS)

PD-02 - Sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității (CRISS)

PD-03 - Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri

PD-04 - Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil

PD-05 - Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodăriile tradiționale)

PD-06 - Înierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hameiști

PD-07 - Creșterea nivelului de bunăstare a vacilor de lapte

PD-08 - Măsură pentru bunăstarea tineretului bovin la îngrășat

PD-09 - Sprijin cuplat pentru venit-Soia

PD-10 - Sprijin cuplat pentru venit-Lucernă

PD-11 - Sprijin cuplat pentru venit- Leguminoase pentru industrializare - mazăre de grădină, fasole boabe și fasole păstăi

PD-12 - Sprijin cuplat pentru venit-Cânepă

PD-13 - Sprijin cuplat pentru venit-Orez

PD-14 - Sprijin cuplat pentru venit-Sămânță de cartof

PD-15 - Sprijin cuplat pentru venit -Hamei

PD-16 - Sprijin cuplat pentru venit-Sfecla de zahăr

PD-17 - Sprijin cuplat pentru venit- Legume cultivate în câmp pentru consum în stare proaspătă sau destinate industrializării (tomate, castraveți, ardei, vinete)

PD-18 - Sprijin cuplat pentru venit-Legume cultivate în sere și solarii (tomate, castraveți, ardei, vinete)

PD-19 - Sprijin cuplat pentru venit- Fructe (prune, mere, cireșe, vișine, caise și piersice)

PD-20 - Sprijin cuplat pentru venit- Semințe pentru plante furajere

PD-21 - Sprijin cuplat pentru venit - vaci de lapte

PD-22 - Sprijin cuplat pentru venit- carne vită

PD-23 - Sprijin cuplat pentru venit - bivolițe de lapte

PD-24 - Sprijin cuplat pentru venit - ovine-caprine

PD-25 - Sprijin cuplat pentru venit pentru viermii de mătase

INTERVENȚII SECTORIALE

FRUCTE ȘI LEGUME

MINISTERUL MEDIULUI, APELOR ȘI PĂDURILOR

IS-LF-01 - Investiții în active corporale și necorporale, cercetare și producție experimentală și inovatoare, metode și alte acțiuni

IS-LF-02 - Servicii de consiliere și asistență tehnică, în special în ceea ce privește tehnicile durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor

IS-LF-03 - Formare, inclusiv îndrumarea și schimbul de bune practici, tehnici durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor, utilizarea durabilă a produselor fitosanitare și atenuarea schimbărilor climatice

IS-LF-04 - Acțiuni pentru îmbunătățirea sustenabilității și a eficienței transportării și depozitării produselor

IS-LF-05 - Promovare, comunicare și comercializare

IS-LF-06 - Acțiuni de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea.

IS-LF-07 - Implementarea unor sisteme de trasabilitate și certificare, în special monitorizarea calității produselor vândute consumatorilor finali.

IS-LF-08 - Măsurile de prevenire și gestionare a crizelor pe piața fructelor și legumelor

S-LF-09 - Recoltarea înainte de coacere, care constă în recoltarea totală, pe o anumită suprafață, a produselor necoapte și necomercializabile care nu au suferit nicio alterare înainte de recoltarea înainte de coacere

IS-LF-10 - Nerecoltarea, care constă în încetarea actualului ciclu de producție de pe suprafața în cauză când produsul este bine dezvoltat/distrugerea produselor din cauza unui fenomen climatic

IS-LF-11 - Asigurarea producției și a recoltelor, care contribuie la protejarea veniturilor producătorilor

IS-LF-12 - Acțiuni de comunicare menite să sensibilizeze și să informeze consumatorii.

APICOL

IS-A-01 - Servicii de consiliere, asistență tehnică, formare, informare și schimb de bune practici, inclusiv prin colaborarea în rețea, pentru apicultori și pentru organizațiile de apicultori

IS-A-02 - Promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni de monitorizare a pieței și activități care vizează în special sensibilizarea consumatorilor în privința calității produselor apicole

IS-A-03 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni - Achiziția de către formele asociative de echipament pentru procesarea cerii în vederea obținerii fagurilor artificiali, precum și achiziția de echipament pentru ambalarea mierii.

IS-A-04 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni - Combaterea agresorilor și a bolilor specifice stupilor, în special a varoozei

IS-A-05 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni, inclusiv pentru raționalizarea transumanței

IS-A-06 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni inclusiv pentru repopularea stupilor din Uniune, inclusiv ameliorarea albinelor

IS-A-07 - Acțiuni de sprijinire a laboratoarelor de analiză a produselor apicole, a pierderilor de albine sau a scăderii productivității, precum și a substanțelor cu potențial toxic pentru albine

VITIVINICOL

IS-V-01 - Restructurarea și reconversia plantațiilor viticole

IS-V-02 - Investiții în active corporale și necorporale

IS-V-03 - Asigurarea recoltelor

MINISTERUL MEDIULUI,
APELOR ȘI PĂDURILOR

IS-V-04 - Acțiuni de informare

IS-V-05 - Promovarea enoturismului

IS-V-06 - Promovarea și comunicarea efectuată în țări terțe

IS-V-07 - Investiții în active corporale și necorporale menite să sporească durabilitatea producției de vin

DEZVOLTARE RURALĂ

DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente

DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile

DR-03 - Agro-mediu și climă - Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon

DR-04 - Agricultură ecologică - conversie

DR-05 - Agricultură ecologică - menținerea certificării

DR-06 - Bunăstarea animalelor

DR-07 - Silvo-mediu și climă

DR-08 - Împăduriri - întreținerea și îngrijirea suprafețelor împădurite

DR-09 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană

DR-10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative

DR-11 - Zone afectate de constrângeri naturale specific

DR-12 - Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați

DR-13 - Achiziții de utilaje agricole pentru sectorul vegetal

DR-14 - Investiții în fermele de mici dimensiuni

DR-15 - Investiții în exploatațiile pomicole

DR-16 - Investiții în sectorul legume și/sau cartofi

DR-17 - Investiții în sectoarele hamei și/sau struguri de masa

DR-18 - Investiții în floricultură, plante medicinale și aromatice

DR-19 - Investiții neproductive la nivel de fermă

DR-20 - Investiții în sectorul zootehnic

DR-21 - Investiții pentru prevenirea răspândirii pestei porcine africane (PPA)

DR-22 - Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole

DR-23 - Investiții pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene

DR-24 - Investiții în tehnologii forestiere care îmbunătățesc reziliența și valoarea de mediu a ecosistemelor forestiere

DR-25 - Modernizarea infrastructurii de irigații

DR-26 - Înființarea sistemelor de irigații

DR-27 - Crearea/modernizarea infrastructurii de acces agricolă

DR-28 - Crearea/modernizarea infrastructurii rutiere de bază din spațiul rural

MINISTERUL MEDIULUI,
APELOR ȘI PĂDURILOR

- DR-29 - Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole
- DR-30 - Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri
- DR-31 - Contribuții financiare la plata primelor de asigurare
- DR-32 - Instrumentul de sprijin al fermierilor afectați de pierderi ale producției agricole
- DR-33 - Înființarea grupurilor de producători în sectorul agricol/pomicol
- DR-34 - Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI
- DR-35 - Dezvoltarea cooperării în cadrul lanțului valoric
- DR-36 - LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității
- DR-37 - Transfer de cunoștințe
- DR-38 - Consiliere în afaceri agricole

Condiționalități de mediu

Pentru a primi sprijin pentru venit din partea UE, fermierii trebuie să respecte un set de standarde de bază. Interacțiunea dintre respectarea standardelor și sprijinul acordat fermierilor se numește "condiționalitate". Principiul și domeniul de aplicare al condiționalităților sunt menționate la articolul 12 din Regulamentul UE 2021/2115. Între normele pe care fermierii trebuie să le respecte se numără:

•SMR (cerințele legale în materie de gestionare) se aplică tuturor fermierilor, indiferent dacă primesc sau nu sprijin în cadrul Politicii Agricole Comune. SMR includ normele UE privind sănătatea publică, sănătatea animalelor și a plantelor, bunăstarea animalelor și mediul.

•GAEC (standardele privind bunele condiții agricole și de mediu ale terenurilor) se aplică doar fermierilor care primesc sprijin în cadrul PAC. Aceste standarde sunt concepute pentru:

- Prevenirea eroziunii solului prin definirea unei acoperiri minime a solului și a unor practici minime de gestionare a terenurilor;
- Menținerea materiei organice și a structurii solului;
- Menținerea pajiștilor permanente;
- Protejarea biodiversității și asigurarea păstrării elementelor de peisaj, de exemplu, prin interzicerea tăierii gardurilor vii și a copacilor în timpul sezonului de reproducere și de creștere a păsărilor;
- Protejarea și gestionarea apei prin crearea de benzi de protecție de-a lungul cursurilor de apă, autorizarea apei pentru irigații și protecția apelor subterane împotriva poluării.

Aspect de mediu	Condiționalități	Beneficii așteptate pentru mediu
Schimbările climatice (adaptare și atenuare)	GAEC 1 - <u>Menținerea pajiștilor permanente</u> pe baza raportului proporțional dintre suprafața pajiștilor permanente și suprafața agricolă declarată de fermieri, la nivel național, comparativ cu proporția de referință stabilită în anul 2018. Obiectiv principal: Clauză generală de salvagardare împotriva conversiei către alte utilizări agricole, pentru păstrarea stocurilor de carbon.	Impact pozitiv permanent în ceea ce privește stocarea carbonului în sol și în biomasă (contribuție la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice); impact pozitiv asupra biodiversității la nivel teritorial.

MINISTERUL MEDIULUI,
APELOR ȘI PĂDURILOR

Aspect de mediu	Condiționalități	Beneficii așteptate pentru mediu
	GAEC 2 - <u>Protejarea zonelor umede și a turbăriilor.</u> Obiectiv principal: Protejarea solurilor bogate în carbon.	Impact pozitiv în ceea ce privește conservarea turbăriilor, sechestrarea carbonului și impact indirect în ceea ce privește biodiversitatea și calitatea/disponibilitatea apei
	GAEC 3 - <u>Interzicerea arderii miriștilor,</u> a vegetației uscate și a reziduurilor de cultură pe terenurile agricole. Obiectiv principal: Menținerea nivelului de materie organică din sol.	Impact pozitiv al miriștilor în creșterea concentrației de materie organică în sol. Impact indirect asupra calității aerului.
Apă	SMR 1 - <u>Cerinte obligatorii pentru controlul surselor difuze de poluare cu fosfați,</u> măsuri de bază și măsuri suplimentare pentru atingerea obiectivelor de protecție a calității apei, a mediului acvatic și a zonelor protejate	Soluționarea problemei poluării și calității apei pe termen mediu și lung.
	SMR 2 - <u>Protecția apelor împotriva poluării cauzate de nitrații proveniți din surse agricole.</u> Obiectiv principal: Plan de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cauzate de nitrații proveniți din surse agricole	
	GAEC 4 - <u>Crearea de benzi tampon</u> (benzi de protecție) de-a lungul cursurilor de apă. Obiectiv principal: Protecția cursurilor de apă împotriva poluării și a formării de șiroaie.	Reducerea riscurilor de poluare a apei și îmbunătățirea calității apei pe termen mediu și lung (impact permanent). Contribuie la stabilizarea malurilor râurilor, constituind totodată refugii pentru animale și plante (impact indirect).
Sol (protecție și calitate)	GAEC 5 - <u>Gestionarea cultivării solului,</u> reducerea riscului de degradare a solului și de eroziune, inclusiv luarea în considerare a versanților. Obiectivul principal: Gestionarea minimă a terenului pentru a reflecta condițiile specifice ale zonei și pentru a limita eroziunea.	Contribuie la reducerea eroziunii solului în zonele agricole (efect permanent). Contribuie la adaptarea la schimbările climatice.
	GAEC 6 - <u>Acoperire minimă a solului pentru a evita solul neacoperit în timpul perioadelor cele mai sensibile.</u> Obiectivul principal: Protejarea solurilor în perioadele și zonele cele mai sensibile	Reduce eroziunea hidrică a solului și contribuie la infiltrarea apei. Contribuie la adaptarea la schimbările climatice și la condițiile climatice nefavorabile (efecte permanente).
	GAEC 7 - <u> rotația culturilor pe terenurile arabile, cu excepția culturilor care cresc sub apă.</u> Obiectivul principal: Menținerea potențialului de producție a solului	Impact pozitiv asupra fertilității solului și a biodiversității
	SMR 3 - <u>Conservarea păsărilor sălbatice</u>	Abordează conservarea speciilor

MINISTERUL MEDIULUI,
APELOR ȘI PĂDURILOR

Aspect de mediu	Condiționalități	Beneficii așteptate pentru mediu
<p>Biodiversitate și peisaj (protecție și calitate)</p>	<p>SMR 4 - <u>Conservarea habitatelor naturale, a faunei și florei sălbatice</u></p>	<p>Abordează conservarea habitatelor</p>
	<p>GAEC 8 - <u>Procentul minim de suprafață agricolă dedicat zonelor sau elementelor neproductive.</u> Ponderea minimă de cel puțin 4 % din terenul arabil la nivelul exploatației alocat zonelor sau elementelor neproductive, inclusiv terenurilor retrase din circuitul agricol.</p> <p>În cazul în care un fermier se angajează să aloce cel puțin 7 % din terenul arabil unor suprafețe sau elemente neproductive, inclusiv terenuri retrase din circuitul agricol, în cadrul unui sistem îmbunătățit din punct de vedere ecologic, așa cum se menționează la articolul 31 alineatul (2), procentul minim de teren arabil alocat unor suprafețe sau elemente neproductive se determină în conformitate cu tabelul (6) din Regulamentul (UE) 2021/2115, iar procentul minim pentru respectarea acestui standard BCAM se reduce la 3 %.</p> <p>Pondere minimă de cel puțin 7% din terenul arabil la nivel de exploatație agricolă, dacă acesta include culturi intermediare sau culturi care fixează azotul fără utilizarea de produse fitosanitare, din care 3% reprezintă suprafața scoasă din circuitul agricol sau elementele neproductive. Pentru culturile secundare se utilizează factorul de ponderare de 0,3.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Întreținerea caracteristicilor peisagistice • Interzicerea tăierii gardurilor vii și a arborilor în timpul sezonului de reproducere și de creștere a animalelor • Măsuri pentru evitarea speciilor de plante invazive <p>Obiectivul principal: <u>Mentineră elementelor și zonelor neproductive pentru a îmbunătăți biodiversitatea agricolă</u></p>	<p>Contribuie la creșterea biodiversității la nivel teritorial, cu impact pozitiv asupra peisajelor și fertilității solului. Contribuie, totodată, la adaptarea la schimbările climatice la nivel local.</p>
	<p>GAEC 9 - Interzicerea schimbării destinației sau aratul pajiștilor permanente desemnate ca pajiști permanente sensibile din punct de vedere ecologic, din perimetrul siturilor Natura 2000</p> <p>Obiectivul principal: <u>Protejarea habitatelor și a speciilor</u></p>	<p>Contribuție permanentă la conservarea habitatelor din siturile Natura 2000, cu efecte pozitive în ceea ce privește stocarea carbonului în sol.</p>

MINISTERUL MEDIULUI,
APELOR ȘI PĂDURILOR

Aspect de mediu	Condiționalități	Beneficii așteptate pentru mediu
Securitate alimentară	<p>SMR 5 - Normele sanitar - veterinare și pentru siguranța alimentelor privind măsurile de supraveghere și control al anumitor substanțe și reziduuri ale acestora în animalele vii și produsele de origine animală, aprobate prin Ordinul președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr. 95/2007: Art. 9 și 10 și punctele 1 și 2 din anexa nr. 1. A și B</p> <p>Regulamentul sanitar-veterinar privind procedura de autorizare/înregistrare sanitar-veterinară a unităților care desfășoară activități în domeniul hranei pentru animale și a mijloacelor de transport al hranei pentru animale</p> <p>Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 262/2000 privind procedurile de stabilire a conținuturilor maxime de reziduuri de pesticide în plante și produse vegetale</p>	Contribuie la sănătatea umană și animală
	<p>SMR 6 - Directiva 96/22/CE a Consiliului din 29 aprilie 1996 privind <u>interzicerea utilizării în zootehnie a anumitor substanțe cu efect hormonal sau tireostatic și a substanțelor beta-agoniste</u>. Norme sanitar- veterinare privind interzicerea utilizării anumitor substanțe cu acțiune hormonală sau tireostatică și a substanțelor beta-agoniste în creșterea animalelor</p>	Contribuie la sănătatea umană și animală
Produse de protecție a plantelor	<p>SMR 7 - Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind <u>introducerea pe piață a produselor de protecție a plantelor</u></p>	Contribuie la reducerea poluării solului, a apei și a aerului cu pesticide. Contribuie la sănătatea umană.
	<p>SMR 8 - <u>Stabilirea cadrului instituțional de acțiune pentru utilizarea durabilă a pesticidelor în România</u></p>	Contribuie la reducerea poluării solului, a apei și a aerului cu pesticide. Contribuie la sănătatea umană.
Bunăstarea animalelor	<p>SMR 9 - <u>Legislație veterinară de stabilire a standardelor minime de protecție a viteilor</u></p>	Contribuie la îmbunătățirea bunăstării animalelor din ferme
	<p>SMR 10 - <u>Legislație veterinară de stabilire a standardelor minime de protecție a porcilor</u></p>	
	<p>SMR 11 - Norme veterinare pentru <u>protecția animalelor de fermă</u></p>	

III. OBIECTIVE DE PROTECȚIE A MEDIULUI RELEVANTE PENTRU POS 2021-2027

În raport cu aspectele de mediu, au fost identificate următoarele obiective de mediu relevante:

Aspect de mediu	Obiective de mediu
Biodiversitate și ecosisteme naturale	OM 1: Conservarea speciilor sălbatice de floră și faună
	OM 2: Conservarea habitatelor naturale, inclusiv întreținerea și dezvoltarea unei rețele a zonelor naturale protejate
Apă	OM 3: Îmbunătățirea stării ecologice și chimice/potențialului ecologic al corpurilor de apă, menținerea funcțiilor lor ecologice și prevenirea sau limitarea deversării de poluanți în copurile de apă prin implementarea de măsuri
	OM 4: Realizarea și menținerea unui echilibru între necesarul de apă pentru utilizatori și disponibilitatea apei
Aer	OM 5: Îmbunătățirea calității aerului
Sol	OM 6: Limitarea impactului asupra solului și păstrarea funcțiilor acestuia
Peisaje și patrimoniu cultural	OM 7: Conservarea și valorizarea peisajului
	OM 8: Protejarea și prezervarea patrimoniului cultural, inclusiv protejarea tradițiilor și a obiceiurilor locale
Sănătatea umană	OM 9: Reducerea factorilor de risc și îmbunătățirea condițiilor de viață și a sănătății umane
	OM 10: Asigurarea protecției bunăstării animalelor
	OM 11: Securitatea alimentară
Poluare	OM 12: Promovarea utilizării sustenabile a pesticidelor și reducerea poluării
Deșeuri	OM 13: Promovarea reutilizării materialelor și a reciclării deșeurilor
	OM 14: Reducerea generării deșeurilor și a cantității din depozitele de deșeuri
Energie	OM 15: Îmbunătățirea eficienței energetice și utilizarea resurselor energetice și a resurselor regenerabile
Schimbări climatice	OM 16: Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră
	OM 17: Creșterea capacității naturale de absorbție a CO ₂
	OM 18: Îmbunătățirea adaptării la schimbările climatice

IV. AVIZUL SE EMITE CU URMĂTOARELE MĂSURI ȘI CONDIȚII:

La implementarea acțiunilor propuse în program se vor lua următoarele măsuri:

- respectarea cadrului normativ de mediu în vigoare la nivelul UE și la nivel național. Acest lucru necesită un control și o verificare suplimentare la nivel de proiect și de intervenție pe parcursul perioadei de implementare;

MINISTERUL MEDIULUI,
APELOR ȘI PĂDURILOR

- aplicarea și controlul deplin, la nivelul exploatației/teritoriului, a condiționalităților definite în PNS; acest lucru ar trebui să garanteze reducerea potențialelor efecte negative locale ale plășilor directe;
- definirea criteriilor de selecție ecologice, cu scopul de a îmbunătăți sustenabilitatea proiectelor/intervențiilor; criteriile verzi ar trebui să fie în conformitate cu Pactul verde, Strategia privind biodiversitatea și Strategia „De la fermă la consumator”, precum și cu strategiile naționale durabile și cu politicile sectoriale relevante și politicile de mediu în vigoare în România;
- dispozițiile privind etapele de punere în aplicare a intervențiilor PNS, inclusiv elaborarea de orientări cu o ilustrare a celor mai bune practici care trebuie utilizate de solicitanți, precum și un sprijin tehnic pentru fermieri, organizațiile rurale și agroalimentare în pregătirea și punerea în aplicare a activităților acestora;
- organizarea de cursuri de formare și de campanii de informare cu privire la aspecte esențiale de mediu în zonele rurale (inclusiv cu privire la modalitățile de îmbunătățire a adaptării la schimbările climatice în agricultură, gestionarea apei la nivelul agriculturii și la nivel teritorial, pierderea biodiversității în contextul agriculturii și poluarea cu pesticide).

IV.1 Măsuri de prevenire a impactului asupra ariilor naturale protejate

Siturile Natura 2000 au fost desemnate pentru a asigura statutul favorabil de conservare al speciilor și habitatelor de interes conservativ și dezvoltarea durabilă locală. Prin limitarea acțiunilor intensiv poluante, aceste zone pot asigura o calitate superioară a vieții și un spațiu de inovare economică în agricultură. Producătorii din aceste zone pot să profite de statutul de arie protejată și să obțină o primă pentru produsele lor de calitate dar și să îmbine aceasta cu valorificarea potențialului eco-turistic al zonei. Din acest motiv, ariile protejate reprezintă contextul cel mai favorabil pentru aplicarea bunelor practici pentru atingerea unei agriculturi durabile.

Există trei direcții mari ce trebuie urmate pentru valorificarea durabilă a potențialului economic din ariile protejate:

1. Transformarea practicilor agricole convenționale în practici durabile prin:

- activități de conștientizare a fermierilor asupra necesității acestui proces, a oportunităților existente și a exemplelor de succes pentru bune practici agricole;
- organizarea de cursuri și workshop-uri pentru prezentarea și exemplificarea bunelor practici agricole;
- facilitarea, pentru fermieri, a obținerii de certificări (ex. agricultura organică) pentru obținerea unor produse cu valoare ridicată;

2. Susținerea micilor agricultori (a agriculturii de familie) ce joacă un rol foarte important în păstrarea agrobiodiversității;

3. Identificarea de noi oportunități de a atrage finanțare.

Bune practici ce vizează valorificarea durabilă a resurselor agricole din ariile protejate:

Bună practică (BP)	Măsuri de implementare/descriere a BP	Problema vizată
<i>Bune practici de valorificare durabilă a resurselor agricole și aducere/menținere în stare favorabilă de conservare a speciilor și habitatelor de interes conservativ, esențiale pentru ariile protejate</i>		
Menținerea stării de conservare a habitatelor de pajiști prin pășunat și cosit, cu respectarea	- menținerea habitatelor de pajiști prin asigurarea pășunatului cu încărcături de optime de animale specificate în PM/Amenajament pastoral (sau după caz între 0,3-1 UVM/ha), numai în perioada 01 aprilie - 30 noiembrie sau prin cosire	- menținerea capacității de suport a ecosistemelor practice de a produce atât resursele agricole necesare cât și

MINISTERUL MEDIULUI,
APELOR ȘI PĂDURILOR

<p>încărcăturii de animale și a perioadelor de pășunat, respectiv cosit conform prevederilor aprobate în Planul de Management al ariei protejate</p>	<p>anuală cel puțin o dată pe an - după data de 15 iulie în cazul pășunilor care au încărcătură de animale sub 0,3 UVM/ha, precum și pe toate fânețele din cuprinsul ariei protejate;</p> <ul style="list-style-type: none"> - nu se vor efectua lucrări de curățire a pajiștilor în perioada 01.03 - 31.08 și menținerea tufărișului pe o suprafață de minim 5% și maxim 10%; - promovarea cosirii după data de 15 iulie dinspre interiorul parcelei spre exterior, lăsând benzi marginale de vegetație naturală de minim 10%, care se pot cosi după 15 septembrie; - evitarea instălării vegetației nedorite pe terenuri agricole și pajiști; 	<p>serviciile de ecosistem și biodiversitate;</p> <ul style="list-style-type: none"> - supra/sub-exploatarea habitatelor practice de interes conservativ;
<p><i>Bune practici pentru valorificarea durabilă a resurselor agricole ce sunt importante atât în ariile protejate cât și în zonele adiacente acestora și vizează reducerea impactului negativ asupra mediului</i></p>		
<p>Conceperea și aplicarea unui plan de acțiune privind biodiversitatea, care sprijină habitatele naturale și biodiversitatea locală</p>	<ul style="list-style-type: none"> - aplicarea gestiunii integrate a exploatației agricole care ține seama de biodiversitate la nivel de exploatație și peisagistic; - dezvoltarea de rețele de habitate în jurul exploatațiilor agricole și între acestea, contribuind la crearea unor „<i>coridoare biologice</i>” care conectează regiuni cu biodiversitate semnificativă; - scoaterea terenurilor agricole marginale din producție și încurajarea regenerării habitatelor naturale; - reducerea transformării habitatelor sălbatice în domenii agricole și protejarea zonelor prioritare, cum ar fi bazine hidrografice, fragmente de păduri, râuri și zone umede; - luarea în considerare, în special, a biodiversității în ceea ce privește gestionarea pășunilor, a iazurilor, a râurilor și a canalelor de mare valoare naturală; de exemplu, evitarea creării de noi iazuri în zonele umede cu vegetație bogată în flori, reducerea pășunatului în perioada în care cea mai mare parte a plantelor înfloresc (de exemplu, din mai până în iunie), conservarea habitatelor de cuibărit pentru speciile de păsări care trăiesc pe terenurile exploatației, 	<ul style="list-style-type: none"> - reducerea biodiversității locale ca urmare a activităților agricole convenționale;

MINISTERUL MEDIULUI,
APELOR ȘI PĂDURILOR

<p>Stabilirea de culturi biodiverse, de garduri vii sau culturi perene intercalate cu parcelele de monocultură</p>	<p>- înființarea unor culturi intercalate cu parcelele de producție, sub formă de fâșii de vegetație spontană perenă, de garduri vii cu specii diverse sau de culturi anuale cu diversitate vegetală ridicată, pentru a oferi surse de hrană și condiții prielnice de viață speciilor de animale sălbatice, inclusiv prădători ce ajută la combaterea biologică a dăunătorilor;</p>	<p>- reducerea biodiversității locale ca urmare a monoculturilor pe suprafețe întinse</p>
<p>Gestionarea suprafețelor de iarbă folosite intensiv pentru pășunat</p>	<p>- monitorizarea înălțimii ierbii pe toate terenurile pentru pășunat; - identificarea momentelor optime de pășunat și punerea în aplicare a unei perioade de pășunat prelungite (durata zilei de păscut și numărul de zile de pășunat per an), pe baza circumstanțelor locale și a monitorizării înălțimii ierbii; - sincronizarea densității de stabulație și a creșterii ierbii; - punerea în aplicare a pășunatului prin rotație și a pășunatului pe fâșii de teren (sau pe parcele): animalele sunt mutate frecvent fie pe mai multe terenuri (pășunat prin rotație) sau pe o serie de fâșii de teren sau parcele (pășunat pe fâșii de teren sau pe parcele), pe baza măsurării înălțimii ierbii sau a zonelor cu iarbă pentru a se asigura că pășunatul are loc în sincronizare cu disponibilitatea și digerabilitatea maxime ale ierbii. Aceste strategii de pășunat, în special pășunatul pe fâșii de teren și pe parcele, cresc atât aportul de iarbă, cât și digerabilitatea;</p>	<p>- eficiența redusă a pășunatului</p>
<p>Gestionarea pășunilor de mare valoare naturală</p>	<p>- corelația între intensitatea pășunatului și momentul cositului (pentru fânează) și nevoile legate de biodiversitate; - la nivel peisagistic, crearea unui mozaic de regimuri diferite de cosit ce sporește diversitatea speciilor; - la nivel general, aplicarea unei frecvențe scăzute de cosire anuală promovează dezvoltarea plantelor sălbatice și a nevertebratelor; - păscutul cu un amestec de specii de animale incluzând rase locale adecvate pentru menținerea habitatului; - păscutul într-un singur sezon;</p>	<p>- impactul negativ al practicilor agricole inadecvate asupra pășunilor de mare valoare naturală</p>

MINISTERUL MEDIULUI,
APELOR ȘI PĂDURILOR

	<ul style="list-style-type: none"> - păscutul liber și stabulația într-un loc potrivit; - încurajarea regenerării speciilor native de arbori și arbuști; - ajustarea intensității păscutului pentru menținerea diversității structurale și floristice inclusiv prezența arborilor și arbuștilor; <p>Pentru terenurile arabile:</p> <ul style="list-style-type: none"> - minimizarea utilizării îngrășămintelor sintetice și aplicarea de bălegar; - lăsarea de pârlouge cu vegetație spontană; - cosirea manuală; - păscutul după recoltare; - semănatul de primăvară al culturilor; - culturile permanente; - culturi pe terase; - culturi mixte, varietăți locale și arbori bătrâni; - pășune semi-naturală sub și între arbori; - utilizare redusă de îngrășămintă și pesticide chimice; - protecția împotriva păscutului nedorit și a impactului echipamentelor agricole; 	
Reabilitarea pășunilor intensive și includerea leguminoaselor în pășunile permanente și pășunile temporare	<ul style="list-style-type: none"> - atunci când este necesar, se aplică supraînsămânțarea sau reînsămânțarea, pentru a menține sau a atinge din nou randamente ridicate și pentru a asigura o bună calitate a pășunii; - este importantă selectarea celor mai potrivite soiuri sau combinații de specii, care să includă atât graminee cât și leguminoase. 	- scăderea calității și a randamentului pășunilor

Începând cu anul 2025 se va face o evaluare a eficienței implementării intervențiilor DR-01, DR-02, DR-07, DR-09, DR-10, DR-11 în siturile Natura 2000, conform indicațiilor metodologice ale ghidurilor standard de monitorizare furnizate de Comisia Europeană, pe baza indicatorilor relevanți prevăzuți în programul de monitorizare.

V. MONITORIZAREA

Programul de monitorizare a efectelor implementării POS 2021-2027 are în vedere identificarea, respectiv preîntâmpinarea, potențialelor efecte negative asupra componentelor de mediu și permite propunerea unor acțiuni suplimentare de reducere a impactului asupra mediului sau de remediere a zonelor posibil afectate.

Setul de indicatori stabiliți contribuie la:

MINISTERUL MEDIULUI,
APELOR ȘI PĂDURILOR

- evaluarea modului în care sunt atinse obiectivele de mediu relevante prin implementarea POS 2021-2027, respectiv obținerea și înregistrarea informațiilor cu privire la efectele asupra mediului generate în urma implementării programului, monitorizarea incluzând toate tipurile de efecte;
- implementarea corectă a măsurilor propuse pentru evitarea/reducerea efectelor asupra mediului, precum și verificarea eficienței acestora;
- identificarea efectelor adverse neprevăzute și posibilitatea aplicării unor acțiuni de remediere adecvate.

Programul de monitorizare:

Probleme de mediu	Obiective de mediu relevante	Indicator de monitorizare	Cuantificare (unitate)	Frecvența
Biodiversitatea și ecosistemele	Conservarea speciilor de floră și faună sălbatică	Ponderea stupilor sprijiniți de PAC	Nr. stupi	Anual
		Indicele populației de păsări specifice terenurilor agricole	Specii de păsări pe terenurile agricole	Anual
	Conservarea habitatelor naturale, inclusiv menținerea și dezvoltarea unei rețele de arii naturale protejate	Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) sprijinită de PAC pentru agricultura ecologică, diferențiat între întreținere și conversie	Ha	Anual
		Ponderea terenurilor forestiere care fac obiectul angajamentelor de sprijinire a protecției pădurilor și a gestionării serviciilor ecosistemice	Ha	Anual
		Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite pentru sprijinirea conservării sau refacerii biodiversității, inclusiv a practicilor agricole cu valoare naturală ridicată	Ha	Anual
		Numărul de hectare sau numărul de alte unități care beneficiază de sprijin pentru agricultura ecologică	Ha	Anual
		Variația suprafeței naturale și seminaturale, inclusiv a suprafețelor forestiere	Ha	Anual
		Număr de hectare din siturile Natura 2000 care beneficiază de intervenții ale căror cerințe nu contravin obiectivelor de conservare pentru habitate și specii	Ha/număr	Anual

MINISTERUL MEDIULUI,
APELOR ȘI PĂDURILOR

Probleme de mediu	Obiective de mediu relevante	Indicator de monitorizare	Cuantificare (unitate)	Frecvența
Sănătatea umană	Reducerea factorilor de risc și îmbunătățirea condițiilor de viață și a sănătății umane	Populația conectată la sistemul public de alimentare cu apă și canalizare publică cu epurarea apelor uzate	Nr. beneficiari	Anual
		Vânzarea/utilizarea de antimicrobiene pentru animalele de la care se obțin produse alimentare	mg/PCU	Anual
		Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiunile sprijinite pentru a limita utilizarea antimicrobienelor (prevenire/reducere)	%	Anual
	Securitatea alimentară	Ponderea unităților vită mare (UVM) în cadrul angajamentelor sprijinite în vederea îmbunătățirii durabilității mediului	Nr. UVM	Anual
	Bunăstarea animalelor	Ponderea unităților vită mare (UVM) care fac obiectul acțiunilor sprijinite în vederea îmbunătățirii bunăstării animalelor	Nr. UVM	Anual
		Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe ecologice	Ha/Nr. UVM	Anual
Sol	Limitarea impactului asupra solului și menținerea funcțiilor acestuia	Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru gestionarea solului în vederea îmbunătățirii calității solului	Ha	Anual
		Suprafața agricolă afectată de eroziunea solului produsă de apă	Ha	Anual
		Conținutul total de carbon organic în solurile arabile	Mt	Anual
		Suprafețe de pajiști utilizate pentru agricultura extensivă	Ha	Anual
Apă	Îmbunătățirea stării ecologice și chimice/potențialului ecologic al corpurilor de apă și menținerea	Bilanțul nutritiv brut pe terenurile agricole	Kg azot/ha/an, Kg fosfor/ha/an	Anual

MINISTERUL MEDIULUI,
APELOR ȘI PĂDURILOR

Probleme de mediu	Obiective de mediu relevante	Indicator de monitorizare	Cuantificare (unitate)	Frecvența
	funcțiilor ecologice ale acestora și prevenirea sau limitarea evacuării poluanților în corpurile de apă prin măsuri de punere în aplicare	Nitrați în apele subterane	Procentul stațiilor de monitorizare apă subterană cu concentrarea nitraților peste 50 mg/l, în temeiul Directivei 91/676/CEE privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole	Anual
		Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite pentru calitatea corpurilor de apă	Ha	Anual
		Clase de calitate a apelor de suprafață și a apelor subterane	Număr, %	Anual
	Realizarea și menținerea unui echilibru între necesarul de apă al utilizatorilor de apă și disponibilitatea apei	Disponibilitatea apei	%	Anual
		Captarea apei în agricultură din sistemul de irigații	m ³	Anual
		Suprafețe irigate	Ha	Anual
Aer	Îmbunătățirea calității aerului	Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite de a reduce emisiile de amoniac	Ha	Anual
Schimbările climatice	Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	Suprafața sprijinită pentru împădurire, refacerea agrosilviculturii, inclusiv defalcări	Ha	Anual
		Emisiile de gaze cu efect de seră generate de agricultură	Gg echivalent CO ₂ , % din totalul	Anual

MINISTERUL MEDIULUI,
APELOR ȘI PĂDURILOR

Probleme de mediu	Obiective de mediu relevante	Indicator de monitorizare	Cuantificare (unitate)	Frecvența
			emisiilor de GES	
		Investiții totale pentru îmbunătățirea performanței sectorului forestier	Ha	Anual
	Creșterea capacității naturale de absorbție a CO ₂	Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite de a reduce emisiile sau de a menține sau de a consolida stocarea carbonului (inclusiv pajiști permanente, culturi permanente cu acoperire ecologică permanentă, terenuri agricole în zone umede și turbării)	Ha	Anual
		Capacitatea de absorbție de CO ₂ a pădurilor	Ha	Anual
	Îmbunătățirea adaptării la efectele schimbărilor climatice	Numărul de operațiuni care contribuie la durabilitatea mediului și la realizarea obiectivelor de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea în zonele rurale	Nr. operațiuni	Anual
		Numărul de hectare care beneficiază de sprijin pentru zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau specifice, inclusiv o defalcare pe tipuri de suprafețe	Ha	Anual
		Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite în vederea îmbunătățirii adaptării la schimbările climatice	Ha	Anual
		Zone cu risc potențial de inundații	Km	Anual
		Condiții climatice (temperatură și condiții de precipitații)	°C și mm precipitații	Anual
Deșeuri	Promovarea reutilizării și reciclării deșeurilor	Rata de reciclare	Ktoe	Anual
		Generarea totală de deșeuri	Ktoe	Anual

MINISTERUL MEDIULUI,
APELOR ȘI PĂDURILOR

Probleme de mediu	Obiective de mediu relevante	Indicator de monitorizare	Cuantificare (unitate)	Frecvența
	Reducerea producției de deșuri și a cantității eliminate de depozitele de deșuri	Generarea de asistență medicală și deșuri biologice	Ktoe	Anual
Peisaj și patrimoniu cultural	Conservarea și valorificarea peisajului	Zone mai puțin favorizate (zone cu constrângeri semnificative, zone cu constrângeri naturale și zone montane)	Ha	Anual
		Zone urbanizate	Ha	Anual
		Suprafața care face obiectul schemelor de agromediu	Ha	Anual
	Protecția și conservarea patrimoniului cultural	Situri UNESCO	Nr. Situri	Anual
Energie	Eficiență energetică	Consumul de energie primară în agricultură și silvicultură	Ktoe	Anual
	Energie regenerabilă	Ponderea energiei din surse regenerabile	%	Anual
Poluarea cu pesticide	Promovarea utilizării durabile a pesticidelor și reducerea nivelurilor de poluare	Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite legate de îmbunătățirea gestionării nutrienților	Ha	Anual
		Ponderea suprafețelor agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor specifice sprijinite care conduc la o utilizare durabilă a pesticidelor pentru a reduce riscurile și impactul pesticidelor, cum ar fi scurgerile de pesticide	Ha	Anual
		Aportul de substanțe chimice din agricultură	Tone	Anual
Educație și conștientizare		Numărul de persoane care beneficiază de consiliere, formare, schimb de cunoștințe sau care participă la grupurile operaționale ale Parteneriatului european pentru inovare (PEI) sprijinite de PAC în ceea ce	Nr. beneficiari	Anual

Probleme de mediu	Obiective de mediu relevante	Indicator de monitorizare	Cuantificare (unitate)	Frecvența
		privește performanța în materie de mediu sau de climă		

Titularul programului este obligat să depună anual, până la sfârșitul primului trimestru al anului ulterior realizării monitorizării (art. 27 alin. (3) din H.G. nr. 1076/2004), rezultatele programului de monitorizare a efectelor asupra mediului la Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor.

EMITEREA AVIZULUI DE MEDIU S-A FĂCUT AVÂNDU-SE ÎN VEDERE:

1) Alternative la plan și motivarea alternativei finale

Raportul de mediu a realizat o analiză a alternativelor potențiale, respectiv trei scenarii care definesc tendințe potențiale diferite ale contextului de mediu în perioada 2021-2027: scenariul "business as usual" (BAU) sau Alternativa 0, care descrie situația fără existența Planului Național Strategic, scenariul 1, bazat pe dispozițiile din Regulamentul referitor la noua Politică Agricolă Comună (PAC) 2023-2027, și scenariul 2, care include toate intervențiile Planului Național Strategic.

Scenariul 2 poate fi considerat un compromis între scenariul "fără intervenții" (*business as usual*) și scenariul care abordează toate intervențiile prevăzute în Regulament. În comparație cu scenariul *business as usual*, Planul Național Strategic oferă resurse suplimentare pentru agricultură și dezvoltare rurală, care nu ar fi fost disponibile sau nu ar fi fost suficiente pentru a aborda probleme de mediu esențiale în România, precum bunăstarea animalelor, abandonarea terenurilor în zonele montane, gestionarea apei și a solului și conservarea biodiversității în zonele rurale extinse. În comparație cu scenariul 1, scenariul 2 alocă mai multe resurse financiare decât cerințele Regulamentului pentru obiectivele climatice: chiar dacă de la prima versiune a Planului Național Strategic, disponibilă în luna februarie 2022, și până la cea mai recentă versiune, finanțarea care trebuie alocată eco-schemelor a fost redusă, trecând de la aproximativ 28%, la 25%, adică echivalentul a ceea ce este specificat în Regulament, procentul de finanțare alocat intervențiilor în domeniul climei și al mediului a crescut până la 41,32% - ceea ce depășește procentul minim de 35% prevăzut de Regulament. În plus, scenariul 2 prevede intervenții specifice adaptate la contextul agricol din România și ține cont de nevoile privind abordarea obiectivelor de dezvoltare rurală sustenabilă.

Constatări ale evaluării adecvate privind impactul PNS asupra siturilor Natura 2000

Din perspectiva relevanței față de componentele de mediu ale rețelei Natura 2000, au fost analizate 6 intervenții cuprinse în Planul Național Strategic 2023-2027: DR-01 Agro-mediu și climă pe pajiști permanente, DR-02 Agro-mediu și climă pe terenuri arabile, DR-07 Silvo-mediu și climă, DR-09 Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană, DR-10 Zone afectate de constrângeri naturale semnificative, DR-11 Zone afectate de constrângeri naturale specifice.

Intervențiile selectate se suprapun cu 349 SCI-uri și 156 SPA-uri în zona habitatelor de pajiști, terenuri agricole și păduri.

Speciile faunistice de importanță comunitară pentru care se prevăd intervenții de agro-mediu sunt următoarele:

1. **Avifaună:** A339 *Lanius minor*, A097 *Falco vespertinus*, A122 *Crex crex*, A089 *Aquila pomarina*, A396 *Branta ruficollis*, precum și 20 de specii specifice terenurilor agricole (*Alauda arvensis*, *Corvus frugilegus*, *Coturnix coturnix*, *Miliaria calandra* (*Emberiza calandra*), *Emberiza citrinella*, *Galerida cristata*, *Hirundo rustica*, *Lanius collurio*, *Lanius minor*, *Motacilla flava*, *Passer*

MINISTERUL MEDIULUI, APELOR ȘI PĂDURILOR

montanus, Perdix perdix, Phasianus colchicus, Saxicola torquatus, Saxicola rubetra, Streptopelia turtur, Sturnus vulgaris, Sylvia communis, Upupa epops și Vanellus vanellus).

2. Nevertebrate: *Maculinea sp.*

Deoarece intervențiile analizate respectă principiile de condiționalitate, care sunt obligatorii pentru a obține finanțare pentru activitățile descrise, impactul a fost analizat în raport cu acestea.

Impactul direct și indirect negativ asupra habitatelor și speciilor de importanță comunitară este nul. Nu vor fi afectați parametrii necesari pentru menținerea stării de conservare a acestora.

Niciuna dintre intervențiile analizate nu exercită vreuna din presiunile actuale sau viitoare specifice domeniilor agropastoral și forestier.

Localizarea intervențiilor din plan nu va afecta în mod direct funcționalitatea rețelei Natura 2000 sau a speciilor comunitare. Nu vor exista fragmentări de habitate. Menținerea integrității siturilor va asigura și teritoriul necesar pentru adăpost, reproducere și hrănire pentru speciile de interes conservativ, fără să afecteze mărimea populațiilor. De asemenea, nu va exista o fragmentare funcțională a habitatelor populațiilor faunistice.

Deoarece intervențiile propuse prin plan au în vedere cerințe (măsuri) speciale de management pentru conservarea habitatelor și speciilor de importanță comunitară în cadrul politicilor de agromediu, efectele acestora pot fi doar pozitive.

Impactul direct este nul pe termen scurt, la începutul implementării intervențiilor, și va deveni pozitiv pe termen mediu și lung - semnificativ pozitiv în perioada de desfășurare a intervențiilor din plan. Impactul pozitiv semnificativ în perioada de desfășurare a intervențiilor din plan se vor datora măsurilor de management de agromediu. Se estimează că pe termen lung impactul pozitiv se va amplifica ca urmare a cumulării mai multor consecințe favorabile ale PNS 2023-2027 asupra ecosistemelor naționale agropastorale și forestiere.

Planul Național Strategic va avea asupra biodiversității din siturile Natura 2000 un impact rezidual pozitiv, ca urmare a măsurilor de management de agromediu (condiționalități - respectarea SMR și GAEC). Impactul rezidual se consideră a fi egal cu impactul singular și cumulativ pe termen lung, dacă sunt aplicate măsurile de prevenire (condiționalitățile) a impactului negativ din timpul implementării planului.

2) Informarea și consultarea autorităților și publicului

Procedura de evaluare de mediu s-a desfășurat conform prevederilor H.G. nr. 1076/2004, iar considerațiile de mediu au fost integrate în plan.

S-au realizat toate demersurile prevăzute de H.G. nr. 1076/2004 pentru consultarea autorităților, informarea și participarea publicului.

Procedura a început prin notificarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale la data de 08.11.2021 în vederea demarării evaluării de mediu pentru Planul Național Strategic 2023 - 2027.

Planul a suferit modificări în cadrul grupului de lucru al autorităților interesate de efectele implementării și a fost evaluat din punct de vedere al impactului asupra mediului în cadrul raportului de mediu și a studiului de evaluare adecvată.

În perioada martie - octombrie 2022 au avut loc 3 reuniuni ale grupului de lucru care au contribuit la definitivarea proiectului de plan și elaborarea raportului de mediu și a studiului de evaluare adecvată, înainte de supunerea acestor documente dezbaterii publice.

Pe toată perioada de desfășurare a procedurii de evaluare de mediu, publicul a fost informat în conformitate cu obligațiile prevăzute de HG nr.1076/2004, prin anunțurile în mass-media date de

MINISTERUL MEDIULUI,
APELOR ȘI PĂDURILOR

titular și prin afișarea pe pagina de internet a Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor a documentelor specifice procedurii de evaluare de mediu.

Dezbaterea publică a avut loc în data de 18.11.2022 la sediul titularului din municipiul București, Bd. Carol I nr. 2-4, sector 3. La ședința de dezbatere publică au participat reprezentanți ai titularului, MMAP, Institutul de Sănătate Publică, Ministerul Energiei și trei organizații non-guvernamentale, respectiv WWF Romania, ANAMOB și OPAM.

În perioada de consultare publică a documentelor până la ședința de dezbatere publică titularul a primit observații la documentele publicate din partea INSP și MMAP, observații care au vizat în principal corelări de termeni cu legislația specifică în vigoare. Documentele au fost modificate prin preluarea acestor observații.

În cadrul dezbaterii publice au fost formulate comentarii și observații din partea organizațiilor prezente care au vizat în special: îndeplinirea obiectivelor de climă prin susținerea gestionării corecte a pădurilor și a vegetației forestiere din România; îndeplinirea obiectivelor de biodiversitate și reziliență a comunităților rurale prin prevenirea conflictelor cu animale sălbatice (protejate); analiza sinergiilor între acțiunile propuse prin PNS și acțiunile de protejare a mediului propuse prin alte planuri/strategii, în special cele inițiate de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor; sprijinirea soluțiilor inovative în agricultură (ex. *cloud - seeding*). O parte din observațiile primite au primit răspuns din partea titularului și a echipei de experți elaboratori în cadrul reuniunii de dezbatere publică. Toate observațiile și comentariile primite în procesul de dezbatere publică, împreună cu răspunsurile la acestea, au fost centralizate într-un document care constituie anexă la raportul de mediu.

Titularul va supune adoptării Planul Național Strategic 2023 - 2027 în forma avizată prin prezentul aviz de mediu și orice modificare a acestuia se va notifica în prealabil autorității publice centrale pentru protecția mediului.

Prezentul aviz de mediu este valabil de la data emiterii, pe toată perioada de valabilitate a planului, dacă nu intervin modificări ale acestuia.

Nerespectarea condițiilor prezentului aviz se sancționează conform prevederilor legale în vigoare.

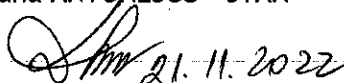
Răspunderea pentru corectitudinea informațiilor puse la dispoziția autorităților competente pentru protecția mediului și a publicului revine titularului planului, iar răspunderea pentru corectitudinea lucrării de evaluare revine autorului acesteia, conform OUG nr.195/2005 privind protecția mediului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.265/2006, cu completările și modificările ulterioare.

Prezentul aviz de mediu poate face obiectul unei acțiuni în justiție în baza Legii Contenciosului Administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare.

Avizul de mediu conține 28 de pagini și a fost redactat în 3 exemplare.

Director General

Elena Oana ANTONESCU - STAN

 21.11.2022